

روزنامه رسمی کشور شاهنشاهی ایران

حامل کلیه قوانین مصوبه و مقررات - گزارش کمیسیونها - صورت مشروح مذاکرات مجلسین - اخبار مجلس انتصابات - آگهیهای رسمی و قانونی

ضمیمه شماره ۱۷۶۳

شنبه ۱۴ اسفندماه ۱۳۲۹

سال ششم

شماره مسلسل ۱۲۲

دوره شانزدهم مجلس شورای ملی

مذاکرات مجلس شورای ملی

جلسه ۱۲۲

صورت مشروح مذاکرات مجلس روز شنبه هشتم اسفندماه ۱۳۲۹

فهرست مطالب :

- ۱) تقویب صورت مجلس
- ۲) بیانات قبل از دستور - آقایان : تیمور تاش - شوشتری - نورالدین امامی - دکتر مجتهدی - مکی - کنجه
- ۳) قرائت گزارش راجع بانتخاب دو نفر از هر شعبه برای کمیسیون توافق اعضاء کمیسیونها
- ۴) مذاکره راجع به تأخیر روز استیضاح
- ۵) طرح گزارش کمیسیون بودجه راجع به شهریهها
- ۶) ختم جلسه بمعاون تنفس

مجلس ساعت ده بیست و پنج دقیقه صبح بریاست آقای رضا حکمت تشکیل گردید

۱- تصویب صورت مجلس

رئیس - اسامی غائبین خوانده میشود (بشرح زیر قرائت شد)

صورت قبیت و دیر آمدگی آقایان نمایندگان در جلسه صبح یکشنبه ۱۶ اسفندماه ۱۳۲۹

غائبین با اجازه - آقایان : دکتر مصباح زاده - دولتشاهی - تولیت - دکتر مصدق - طباطبائی - جمال امامی - دکتر شایگان

غائبین بی اجازه - آقایان : شوشتری - شهاب خسروانی - علی محمد مغان - سودآور

دیر آمده با اجازه - آقای شکرانی یک ساعت

دیر آمده بی اجازه : آقای هراتی یک ساعت

رئیس - نسبت بصورت مجلس نظری نیست ؟

آقای شوشتری بفرمائید

شوشتری - بنده را غائب بی اجازه نوعی بودند خواستم استعفا کنم که اصلاح شود

رئیس - اصلاح میشود دیگر نظری نیست ؟

آقای حائری زاده بفرمائید

حائری زاده - در جلسه گذشته بنده راجع بجواب مطالبی که آقای دیویس معاون وزارت امور خارجه انگلیس در پارلمان انگلیس اظهاراتی کرده بود اجازه خواسته بودم که در این موضوع صحبت بکنم چون موقع انتخاب بقیه هیئت رئیس بود قرار شد که بعد از ختم دستور بنده صحبت بکنم آقایان هم موافقت فرمودند و کسی مخالف نبود ولی چون در جلسه پریروز

دستور طولانی شد و تمام وقت را گرفت و فرصت نشد مطالبی که در این موضوع لازم بود گفته شود حالا بنده آمده ام بمعاون تصحیح صورت مجلس تجدید بکنم اجازه ای را که پریروز مرحمت فرمودند که پس از تصویب صورت مجلس اجازه بفرمائید در این موضوع صحبت بشود

رئیس - آقای پیراسته نسبت بصورت مجلس نظری دارید ؟ بفرمائید

پیراسته - عرض کنم راجع بموضوعی که در جلسه گذشته مطرح بود راجع بعقوق آقایان سناتورها که در صورت جلسه هم منعکس است بنظر بنده برخلاف نظامنامه است برای اینکه کمیسیون ما ترکیبی که تشکیل شده است از مجلس سنا و مجلس شورای ملی گفته است که مجلس سنا در امور مالی و دو دوازدهم ما دوهفته و راجع بسایر امور یک ماه اظهار نظر بکنند اگر در طرف این مدت اظهار نظر نکرد آن لایحه بمعاون موافقت شده تلقی میشود مجلس سنا این موضوع را مسکوت گذارده و بنا بر این حال نمیتوانستیم مطابق همان موافقتنامه این مسئله را اینجا مطرح بکنیم و باید منتظر شویم پس از گذشتن این دوهفته مطرح کنیم و این مسئله باعث شده که در خارج منعکس بشود که سر یک مسئله جزئی در موقعی که مملکت احتیاج باتفاق و اتحاد دارد بین دو قوه اساسی مملکت بین دو عنصر از یک قوه اساسی مملکت یعنی قوه مقننه سر یک مسئله جزئی اختلاف نظر حاصل میشود

محمد علی مسعودی - مشکوک بود آن رای

رئیس - سؤالی که من میکنم راجع بصورت جلسه است آقای مکی راجع بصورت مجلس نظری دارید ؟

مکی - بلی

رئیس - بفرمائید

مکی - پریروز که موضوع بودجه مطرح بود بنده تذکر مختصری عرض کردم و گفتم بهتر این است که بین مجلس سنا که از یک سو است از شخصیتهای برجسته این مملکت هستند و مجلس شورای ملی که منتخب ملت است

عین مذاکرات مشروح صد و بیست و دومین جلسه از دوره شانزدهم قانونگذاری

اداره تند نویسی و تحریر صورت مجلس

اختلافی ایجاد نشود که از این اختلافات بر علیه مملکت استفاده بشود (صحیح است) آقای صفائی فرمودند که از آنها دفاع نکنید بنده دفاعی نکردم عرض کردم که ۱۱ ماه حقوقشان را گرفته اند آقای ممبر کمیسیون هم گفتند با موافقت آقایان این قسمت را کسر کردیم این بود که بنده خواستم عرض کنم که بنده دفاعی نخواستم بکنم بلکه مقصود من این بود که در خارج یک دسته ای هستند که میخواهند بین این دو مجلس را بهم بزنند (صحیح است) والا ۱۲۰۰ تومان فقط تفاوت این برج مانده بود چه این ۱۲۰۰ تومان را بنده چه ندهم دولت که ۴۰۰/۰۰۰/۱ تومان بودجه برای کار آگاهی می آورد که چاقو کش در مملکت ایجاد کند آیا سزاوار است که برای ۱۲۰۰ تومان بین دو دسته از قوای مملکت اینطور رودستگی و اختلاف ایجاد بکنیم که فقط تمام کارهای مجلس صرف حمله بسنا شود و سنا هم حمله بمجلس بکند؟ این مصلحت مملکت نیست (صحیح است) و بنده دفاعی از کسی نکردم

رئیس - آقای رضوی

رضوی - بنده عرضی ندارم

رئیس - آقای قبادیان

قبادیان - یک لایحه ای چندی قبل از طرف وزارت اقتصاد ملی تقدیم شده است راجع باطافهای بازرگانی تأخیر تصویب این لایحه اسباب زحمت شده است خواهش میکنم دستور بفرمائید جزو دستور بشود که رفع اشکال اطافهای بازرگانی شهرستانها بشود (صحیح است)

رئیس - آقای کشاورز صدر

کشاورز صدر - در جلسه گذشته یک اظهاری آقای صفائی فرمودند که بنده خواستم توضیح عرض کنم بنده در کمیسیون بودجه راجع بکم کردن حقوق سناتورها عقیده داشتم که باید کم بشود اما در همین حال این اعتقاد را هم داشتم که برای سنا تا این اندازه باید اعتبار قائل شد که مثل اداره کل آمار خودش بودجه اش را پیشنهاد بکنند و قطعاً هم این کار را میگرداند ایشان در ضمن فرمایشاتشان بنده فرمودند که توافق حقوق کارگر و کشاورز خود را معرفی میکنی چرا با اضافه شدن حقوق سناتورها موافقت میکنی بنده میخواهم عرض کنم اول چیزی اضافه نمیشد کم هم میشد منتی تفاوت این بود که ما میگفتیم خودشان بگویند و قطعاً هم میگفتند و وقتی حفظ حقوق کارگر و زارع میشود که یک اتحاد و اتفافی باشد ما که طرفدار انقلاب نیستیم ما میگوئیم که مجلسها و سناتورها برای طبقه سوم کار بکنند ایجاد کردن اختلاف بضرر طبقه پایین مملکت است و نتیجه برعکس گرفته میشود خدا نکند که انقلاب پیش بیاید

رئیس - آقای صفائی بفرمائید

صفائی - خیلی متأسفم که یک موضوع ساده و خیلی ساده از محور واقعه اش دارد منحرف میشود و صحبت از اختلاف سنا و مجلس شورای ملی در پیش می آید بنده آقایان سناتورها را اجل شانا و عاقل تر از این میدانم که اگر بلعاط مصالح عمومی کشور و بلعاط قروفا و مسکنتی که در این روزها بر مردم حکم فرماست اگر چند تومان از حقوق آقای نمازی

یا آقای ناصر قشائی یا آقای امیرامین بوشهری یا آقای سیهید امیر احمدی کم بشود آقایان دلننگ بشوند و این را نمونه اختلاف مجلسین بدانند (کشاورز صدر - سیهید احمدی دلننگ نمیشود او خدمت کرده بمملکت) بسیار خوب اگر بنا باشد چند تومان از حقوق این آقایان کم بشود عنوانش اختلاف مجلسین بشود بهتر این است که این اختلاف شروع بشود اگر آقایان نمایندگان سنا از این پیش آمد دلننگ بشوند بگذارید این دولتنگی زودتر بر حمله بروزد بر بیاید تا مردم بدانند که کی حافظ حقوقشان است آقایان یعنی چه؟ اختلاف سنا و شورای ملی چیست؟ این معنی صحیح نیست چرا یک موضوع هادی را از محور منحرف میفرمائید (صحیح است) و میباید در یک موضوعی که زینده شئون آقایان سناتورها نیست (صحیح است) مابا آقایان سناتورها احترام میگذاریم آنچه که در قانون برای آنها حقی قابل شده مابا کمال اعتبار تمسکین می کنیم یک سال است از هر مجلس میگردد و این آقایان عرض کردم که آقا حقوق شما باین اندازه صحیح نیست...

رئیس - آقای نسبت به صورت مجلس بفرمائید این مذاکرات مربوط به صورت مجلس نیست

صفائی - چشم، آقایان اگر واقفاً منظوری نداشتند و جنبه مالی منظور نظرشان نبود در این مدت تجدید نظر میکردند و اما آن قسمت نظامنامه که فرمودند برخلاف نظامنامه است آنها با تمسکین تمسکین این قنایا از وظایف مجلس شورای ملی است (صحیح است) و مجلس شورای ملی با ۸۴ رأی تصویب کرده این را مجدداً طرح کردن موردی ندارد و به عقیده من آقایانی که مطرح میکنند میخواهند اختلاف بیندازند والا خود آقایان سناتورها حرفی ندارند اگر چنانکه بعضی تصور میکنند که ممکن است این موضوع موجب کشمکش هائی بشود و قوانین مفیده ای که رفته است آنجا از قبیل قانون لحو حکومت نظامی و غیر ذلک لنگش بکنند بنده عرض میکنم هیچوقت یک چنین پیش آمدی نخواهد کرد (صحیح است) و آقایان سناتورها گرو کشتی نمیکند و هیچ اختلافی در بین نیست (صحیح است)

رئیس - آقای مدنی

مدنی - بنده در جلسه پیش توضیح دادم که آقای سیهید امیر احمدی از بودجه سنا حقوق نگرفته اند (صحیح است) و استفاده نکرده اند و سیهید نشان داد در موقعی که تمام مردم این شهر فرار کردند او ایستاد و فداکاری کرد (صحیح است) و از بنل مالش هم مضایقه نمیکند و هر وقت لازم بشود مالش را هم مثل جانش در راه مملکت حاضر است فدای جامه بکند و حاضر است همه طور خدمت بمملکت بکند (صحیح است)

رئیس - آقای حاجی بفرمائید

حاجی - بنده عرضی ندارم

رئیس - دیگر نظری نسبت بصورت مجلس نیست؟ آقای ملک مدنی بفرمائید

ملک مدنی - بنده در جلسه پیش توضیح دادم که آقای سیهید امیر احمدی از بودجه سنا حقوق نگرفته اند (صحیح است) و استفاده نکرده اند و سیهید نشان داد در موقعی که تمام مردم این شهر فرار کردند او ایستاد و فداکاری کرد (صحیح است) و از بنل مالش هم مضایقه نمیکند و هر وقت لازم بشود مالش را هم مثل جانش در راه مملکت حاضر است فدای جامه بکند و حاضر است همه طور خدمت بمملکت بکند (صحیح است)

رئیس - آقای حاجی بفرمائید

حاجی - بنده عرضی ندارم

اطراف نفت حق صحبت و مداخله نداشته باشند تمجب می کنم و از خودم سؤال میکنم چه قدرتی در دنیا حق مداخله دارد؟ (صحیح است - آفرین) چه کسی می تواند راجع بوضوئی که سر نوشت ما گذشتگان و آیندگان ما را باید تعیین بکند صحبت بکند و حرف بزند؟ (کشاورز صدر - احسن است) و دیگران حق مداخله ندارند؛ بگو بنده مخصوصاً توصیه میکنم که آقایان معترم مقاله تنز و رسائی که آقای فرامرزی در شب بگفتند نوشته بودند در کیهان قزائت بکنند خیال میکنم این جرایبی است که ملت ایران باین حرف نامربوط داده است بعد هم شنیده شد که بدولت یادداشتی در این زمینه داده شده است

حقیقت این است که صحبت و سقم مطالب بر بنده مکتوم است نمی دانم صحبت دارد یا ندارد ولی قدر مسلم این است که این یادداشتهای قرن نوزدهمی دوران زمامداری لرد ایبستر تین ازین رفته است (صحیح است) در دنیا دیگر اینها اهمیت ووقعی نمی گذارند (صحیح است) ملت انگلیس ملت روانشناس و بسیکولوژی است و همچنین می گویند که آرشو انگلستان خیلی مرتب است و چون هر روز قش در قش است معرفت روزگار من تمجب میکنم باین حقیقت چهارور انگلیسها میخواهند توجه کنند و بفهمند که نهادهای این روز که بعدی ارتباطات نوام باهم شده است که دیگر این صحبتها این گفتگوها این جبر و اجبانهای استعمار طلبانه معنی و مفهومی ندارد بلکه در ادوار گذشته که ایران بیکه و تنها بود با وجود کمال بیچارگی و در ماندگی در مقابل اجحافات بیگانگان همیشه ایستادگی کرد (صحیح است) استقامت کرد و بایاداری کرد (صحیح است) ولو اسم آن را بگذارید استقامت منفی ولیکن ایران ضعیف و درمانده بتنهائی در مقابل التیات روس و ژری تنباکو و حفظ بیطرفی در جنگ جهانی اول توانست ایستادگی کند مسلماً در دنیای امروز که تمام چشم ها باز است و هر ملک و کشوری متوجه باوضاع دنیا است می تواند حق خودش را بخواهد و بگیرد (صحیح است) از آن گذشته در مجلس گذشته خیلی نزدیک همین ملت همین مجلس ایران قرارداد قوام سادچیک را رد کرد (صحیح است) آذربایجان را بایران برگرداند و نشان داد در مواردی که منافع ملی و منافع حیاتی در خطر است از هیچ چیزی بیم ندارد و ایستادگی میکند و با اتکاف بخواوند و قوت نیروی ملی خودش توفیق حاصل می کند (صحیح است) ولی از اینها که بگذریم من حقیقه انگلیسها را حافظ از آن می دانم و تصور می کنم این صحنه سازیهای سیاسی بمنظور ارباب ملت ایران باشد خودشان هم خوب می دانند که در دنیای کنونی و مخصوصاً برای امپراطوری انگلیس که بسیاری از مستعمرات خودش را از دست داده است امروز دیگر جنبه ارباب معنی و مفهومی ندارد و مخصوصاً ایرانی زیر بار این ترس و رعب نمی رود (نمایندگان - صحیح است) من بیشتر نگرانم از این است که مبادا این رل بازی کردنها این صحنه سازیها مقصود پروو کاسیون باشد یعنی کاری بکنند که ملت ایران در اثر هسبایت برای خشم و غضبی که طبعاً در او باید مستولی باشد

کاری کند که خدای نکرده دروازه عقل و تدبیر باشد، اسان وقتی که هسبانی شد و دیک غضبش بجوش آمد ممکن است کاری بکنند که بعد در هنگام تعقل بشیطان بشود من نگرانم از این نکته است از این موضوع است و بنابراین میخواهم مخصوصاً استعدا کنم پیشنهاد کنم درخواست کنم که راجع بنفت تعصب را بگذارید کنار حقیقت را ببینید و بخواهیم که تا حد ممکن و مقصور در این موضوع دقیق بشویم آنچه را که لازم است و بود ملت ایران است تعقل کنیم، تعمق بکنیم، روشن بکنیم و بعد یک تصمیمی بگیریم بدیختانه بنده دیروز شاهد جربانی بودم که اسباب تأثر من شد و موجب شد که امروز این عرایض را اینجا عرض کنم آقایان معترم خوب بخاطر دارند که از مدافعین حاد و شدید این که گزارش کمیسیون نفت بکمیسیون بر گردد بنده بودم منظور هم این بود که در یک محیط درواز چنجال و آرام بدون این که بخواهیم وارد تعصبات بیورد بشویم این موضوع بررسی بشود فورری بشود، دقت بشود و بعد با یک عمل یک قدری روشن تری بمجلس بر گردد، آقایان من این را فاش عرض می کنم که علاقه من بنفت از دیروز و امروز نیست من حق دارم که راجع بنفت زبانه باشم همین ملاحظه هم دقت کرده ام تجسس کرده ام تقصیر کرده ام، گشته ام زحمت کشیده ام برای اینکه خوب مطلب را بفهمم و پیشنهادی تهیه کرده بودم در چند صفحه و نظ خودم را درموقش تقدیم کمیسیون نفت کردم و می توانم ادعا کنم و بشهادت کسانی که داور هستند بخواهم، بشهادت کسانی که واقفاً بنده بیا کدامی آنها اعتماد دارم من جمله آقای مهندس حسینی که مرد شریف و با کدامی است (صحیح است) با ایشان هم بحث کردم و می توانم ادعا کنم که پیشنهاد بنده خیلی دور از مصلحت نبود و نیست و مخصوصاً می توانم ادعا کنم که خیلی در اطرافش تعمق کردم و روی همین علاقه ای که دارم چند بار در کمیسیون نفت شرکت کردم بن گفتند که مستمع آزاد هستی حق حرف زدن نداری (محمد علی مسعودی - پیشنهاد شد مستمع آزاد که نمی شود) باین حال بنده سر تمکین فرود آوردم در صورتیکه در کمیسیونهای دیگر و معمول یک عده همکار این است که نظریات یکدیگر را بشنوند (نمایندگان - صحیح است) در صورتی که در موقع رأی بنده تصدیق می کنم که فقط اعضای کمیسیون که یگانه مزیشان این است که ما انتخابشان کردیم و هیچ مزیت دیگری ندارند اعضای کمیسیون نتها حق رأی دارند ولیکن نظریات مجاز است گفته شود مملکت بنده سر تمکین فرود آوردم (محمد علی مسعودی - پیشنهاد دهنده حق حضور دارد) (مکی - موقع پیشنهاد شما نبود قبل از پیشنهاد بود) قبل از پیشنهاد بنده موقعی بود که کمیسیون نفت در اطراف پیشنهادات صحبت میکرد (محمد علی مسعودی - پیشنهاد دهنده حق دارد در کمیسیون شرکت کند) (مکی - پیشنهاد دهند نبود) استعدا می کنم آقای مسعودی (رئیس - آقای تیمورتاش بین لائین صحبت بفرمائید) آقای مکی بنده پیشنهاد دهنده از روز اول بودم ولیکن بنده

را دیروز بالاخره دعوت کردند بعنوان اینکه بیایم و از پیشنهاد دفاع کنم و توضیح بدهم (مسعودی - البته قسمت اول جلسه بتشریفاتی گذشت که عبارت بود از قرائت تلگرافات و نامه های رسیده بعد هم در پیرامون پیشنهاد جناب آقای دکتر مصدق بحث ها صحبت شد بعد بن حق صحبت دادند و این قسمت را من گذرتم و قید کردم که در صورت جلسه بنویسند گفتند که فقط یک ربع حق داری راجع پیشنهاد توضیح بدهی و بعد هم کورت را کم کن برو حق مداخله نداری (محمد علی مسعودی - این هم صحیح نیست باید پیشنهاد حلاجی بشود) بنده می خواهم در این جا در حضور آقایان گرامی سؤال کنم نقشی که شایب کمیسیون نفت معول گردید چیست؟ آنچه را که من میفهمم این است که با دقت و بررسی بیشتری این موضوع باین مهمی و خطیری را روشن کنند حلاجی کنند نیک و بدش را بیارند این جا (صحیح است) باین جا گزارش بدهند حق اینکه یک پیشنهادی را خفه بکنند و بگویند که ما عقیده مان این است که پیشنهاد دیگری مقدم است و پیشنهاد دیگری باید بحث و مطرح بشود ندارند (صحیح است) باید تمام پیشنهاداتی که میرسد کسانی که زحمت کشیده اند و پیشنهاداتی تهیه کرده اند حلاجی بشود نیک و بدش را ببینند و در گزارش نهائی که بمجلس داده می شود گفته بشود و تصمیم قطعی نهائی با مجلس است نه با کمیسیون نفت (ارولان - بنده را هم دعوت نکردند بودند) روی همین زمینه بنده بدون این که بخواهم وارد بحث بشوم و مشکلاتی را که دارم در اینجا مطرح بکنم از حضور معترم آقایان اعضاء کمیسیون نفت استعدا می کنم کاوطن پرستی را انحصار بیخودشان ندانند (صحیح است) ایران دوستی ملک طلق خودشان تصور نکنند خیال نکنند که فقط آنها هستند که حاضرند تا پائی جان برای دفاع از حقوق ملت ایران بایستند من استعدا می کنم این موضوع را اجازه بدهید بحث شود فورری بشود، پیشنهادات مطرح بشود گفتگو بشود یک جلسه، دو جلسه تا آنجهدی که مجال هست و ممکن است که نیک و بد امور گفته بشود بنده بسهم خود مشکلاتی دارم این مشکلات را حاضر در هر کجا که می فرمائید بحضورتان تقدیم کنم، سؤال کنم من را روشن کنید اگر من قانع شدم سماً و طامه پیشنهاد ملی شمن نفت را قبول دارم ولیکن اگر متقاعد نشدم آنوقت اجازه بدهید من هم ادله و براین خودم را اظهار کنم (دکتر باقی - بشرط این که مدت کمیسیون از دو ماه تجاوز نکند) آقای مکی از مدت کمیسیون چند روز مانده است؟ (مکی - روز ۲۰ است تمام است و با توضیح جناب عالی که هر کس سه ساعت صحبت کند وقت تمام می شود و کاری پیش نمی رود) روز بیستم وقت این کمیسیون تمام می شود ولی تا کنون پیشنهاد ملی شمن نفت مطرح شده (مکی - مقدم بوده) آن معلوم نیست (مکی - بر پیشنهاد شما مقدم بوده اولین پیشنهاد آن بود) (رئیس - آقایان ساکت باشید) بیستم استند وقت این کمیسیون تمام می شود ولیکن تا کنون هیچ

پیشنهادی رسیدگی نشده است این را من برای ملت ایران می گویم اگر می خواهید پیشنهادت رسیدگی بشود همه را بیکان بیک و بدش را بحث کنید بشنویم چه می گویند استدلالشان چیست اگر هم نخواهد بنده ناگزیرم شکلاتم را در همینجا میگویم (مکی - بگوئید آقای ما هم می گوئیم ، مشکلات شما را آقای رزم آرا می گوید)

مسعودی - موضوع ملکدرا با آقای رزم آرا قاطی نکند بیانات ایشان واضح است حمله کردند به بیانات معاون خارجه انگلیس و تمام مجلس هم تأیید کرد

رئیس - آقای خوشتری بفرمائید
خوشتری - بسم الله الرحمن الرحیم - بنده با کسالتی که دارم وبا کسب اجازه از مقام ریاست و مجلس چند روزی رفتم که حال مقتضی بشود برای تکمیل معالمه شاید سفری بخارج از ایران بکنم در این سفری که رفتم در شهر گرگان و شهرهای مازندران برخوردیم به معانی که آن معانی را باید ببینیم که مجلس شورای ملی و نمایندگان معترم عرضه بدارم در پروژ که آدم رفتم در کمیسیون نفت و امروز بیانات آقای تیمورتاش را که شنیدم دیدم تاحدی انکساز همان افکاری که در ولایات و شهرها و قصبها پیدا شده است سرچشمه اش از مرگ است که آنجا بشکل دیگر بصورت دیگر جلوه گر است ، در موضوع نفت من تصور میکنم هیچ ایرانی ایرانی اصالی هیچ مسلمانی این معنی پیش او تجسم نیاید و بوهیم و خیالش نباید که بگوید شرکت نفت منافع ایران را که ما حق می دهیم ، این ملت ، تمام ایرانیان اهر طبعه ای عقیده دارند که استغای منافع نفت برای ملت ایران این منبع زرخیز که ما حق داریم انجام نشده و میشود (نمایندگان - صحیح است) نهایتاً برای وصول مقصود چهار دسته شده اند امروز بجانب آقای دکتر شایگان دوستانه عرض کردم موضوع صنعت نفت را عرض کردم اگر اروپائیها ترا ترجمه می کنند بعبارت دیگر ما که مرکز ادب و دانشیم صنعت نفت در اینجا غلط است اینجا استخراج و تصفیه است صنعت دون مرتبه خالصت است این نفت اگر عوض می شد بهتر بود ولی راجع باین موضوع چهار دسته شده اند یکدسته آقایانی هستند که می گویند استخراج و تصفیه باید ملی بشود ، یک عده می گویند بران موقعیت ایران و وضعیت ایران ما باید بطوری که حداکثر منافع ما تأمین بشود باید وارد بشویم شاید با قائلان حلس کنیم یک عده دیگر نظر دارند یک وقتی نظر هست در روزنامه اطلاعات بود پاروز نامه دیگر این بیان را شاید نیست بمن داده بودند که یک تلک برویم بگیریم و این شر را از خودمان خلاص کنیم یک عده دیگر عقیده دارند که اگر می شد ما محصور می کردیم ، مقصود می کردیم باین سرمایه داران داخلی و دولت ایران که با وحدت کلمه با اتفاق اینکار را بکنند آن سرمایه دارانی که میروند کمی می خرند چه می خرند میلیونها استفاده می کنند و مالیات بردارند اما نمیدهند و مسترک واقعی هستند ۷۰۰ ۸۰۰ نفرند آنوقت روزنامه های خارجی می نویسند هزار فامیل ایران را لا ادر فامیل های ایران اگر بگردیم ۷۰۰ و ۸۰۰ نفر

که معلوم نیست از کجا آمده اند هر کدام ۱۰۰ میلیون ۲۰۰ میلیون تومان در ظرف ده سال با نوزده سال برده اند گناهش را باینهمه بگشمت طایفه فقیرمن بگشمت توجه کنید آنها باید بیایند اگر عزت نفس دارند اگر ملیت دارند ، اگر مصمت دارند سرمایه خودشان را بکار بیندازند و از سایر قسمتهای ایران استخراج بکنند و خورد خورد چهار تا چاه که آوردیم بیرون تودهنی عملی زده اند این چهار دسته اند ولی این مقدمه را عرض کردم که در آغاز مشروطیت هر بیچاره ای که پیدا میشد از نظر استدواک استفهام و استعلام می رسید با از روزنامه نویس یا آزاد بخواد ببول آقای دکتر ملک زاده مجاهد شنبه که مراد از آزادی تجاوز بحق از روی دیگران نیست فوراً میگفتند این مستبد است امروز هم این حرفه بکنه نیدانم میداش از کجا است که با استخلاف عجیبی ایجاد کرده است که اگر بیچاره ای بگوید که آقا از طریق نقط چگونه ما استغای حقوق می کنیم همین کلمه استغای حقوق چون کلمه ملی شدن صنعت نفترا نگفته فوراً همان مجاهدین شنبه علم دست میگیرند که این مخالف است این نوکر انگلستان است این فلان است این اختلاف امروز چیزی نیست این اختلاف بعد از ۲۰ سال دیگر برای ما مضرات من چون بی مردم و نیدانم که تا سال دیگر زنده ام یا نه من باید با آقایان عرض بکنم که والله العظیم هیچ خارجی نمیتواند منافع ما را ببرد وقتی که ما همه با هم مؤتلف باشیم (عده ای از نمایندگان - صحیح است) و هیچ خارجی راضی نیست که ما با هم متحد باشیم بلکه میخواهد منافع مملکت را ببرد ولی ما باید بعداً کثر مفهوم المؤمنون اخوه ایرانی الاصل حقیقی این ۲۰ میلیون اجساد باشند در یک روح ایرانی البته ما موافق و متعه باید باشیم و اگر موافق باشیم میدانید نسل بعد نسبت بما چه طلب مغفرتی میکند آقایان فکر بفرمائید اگر بنا بشود از دوماه تجاوز کند حدود اختیارات کمیسیون والله بضرر کمیسیون و بضرر مملکت ایران است من باید بگویم این یک عرض بود این را بنده خودم پیشنهادی نوشته بودم پیشنهاد خیلی هم مفصل بود و خیلی هم شاید اطرافش سروصدا بلند میشد بنده پیشنهادم را ندادم خواستم که بیاید در مجلس برای رای قطعی آنوقت عرض کنم نظر خودم را اول کسی که سؤال کرد راجع به نقط من بودم و بعد هم آنچه نظر من باشد بدون خوف البته نظرم را می گویم از این حرفها هم نیت رسم اما موضوع دیگر آقایان و کلاهی محترم شمال جانب آقای رفیع آقایان محترم درست دقت کنید در ۲۰ سال قبل ۲۰ سال قبل مازندران کیلان گرگان ، خراسان و سایر قسمتهای ایران دارای جنگلهای انبوه زیادی بود که خود اینها سبب ابخره بود و باران ایجاد میکرد و متأسفانه در اثر نادانی و در اثر سوء استفاده و در اثر اعمال غرض مأمورین و در اثر هزاران منتهای دیگر جنگلهای مازندران و گرگان و کیلان و خراسان که تمام شد همه را بردند حتی جنگل گیور گوه را هم دارند بصورت کوبر در می آورند چرا ؟ برای چه ؟ علت را همه می دانند باید بگویند چاره اش را هم باید بگوئیم من چاره اش را فکر کرده ام و بیسم مبارک آقایان میرسانم هلتش این است این منبع زرخیز

تحریک بعضی از مأمورین بدستاورز جمعی از صادر کنندگان چوب بدستاورز خوردن رشوه از بین رفته والا این مازندران این خانه های رجبی بود سالبان دراز مازندران خانه اش را از این چوب می ساخت دکانش را می ساخت از این چوب ذغالش را می برد می سوخت از این چوب بود ولی جنگل انبوه بود الان وقتی که نگاه میکنید همه بیابان خشک همه اراضی بصورت عجیب و غریب در آمده و بدبختی عجبی برای مملکت پیش آمده در صورتیکه جناب آقای رفیع نظرشان هست که در دوره پنجم ما قانونی گذرانیدیم چون محسوس شد که دریای خزر دارد پیش می رود نظرم نیست که در آن قانونی که گذرانیدیم ۲۵ متر است یا ۵۰ متر است گفتیم بعنوان حریم که دریا جلو می رود متعلق بآن ملک میشود اما نه ۲ فرسخ ۳ فرسخ از کنار ارس نمی دانم در کنار کیجاست شاید در حدود ۷۰۰ ۸۰۰ کیلو متر دریا جلورفته است بعضی جاها یک کیلو متر بعضی جاها ۷ کیلو متر بعضی جاها ۱۱ کیلو متر بعضی جاها تا ۱۶ کیلو متر جناب آقای فیهی استعفا میبکنم توجه بفرمائید بکروزی آقای جم در خراسان بن گفت بزرگترین خدمت در ایران بعهده تو چیست؟ گفتم هر یاد شاه و هر دولتی که این کور ایران را جنگل کرد بهترین دولتها از زمان ساسانیان تا حالا خواهد بود با علم امروزی ای کار عملی است (دکتر طباطبائی) آقا جنگل اصلی را خشک کردند) آقای دکتر اگر این مأمورین جنگلیانی که خدا شاهد است غیر از خسارت غیر از برونه سازی برای مردم کاری نمیکنند و گناه را بگردن مردم می اندازند بردارند و بایک برنامه ای اما نه آن جور برنامه ها با یک برنامه ای این زمینهای که می آید جلو آب بیرون می آید همه ساله درخت جنگلی زده بشود اینجا بمرض ۱۱ کیلو متر و بطول ۷۰۰ کیلو متر است این چاره حفظ کنید و تمام مأمورین را با مردم بیچاره کم کنید خرابی جنگل از بین می رود یک کار دیگر آنکه روی فکر اساسی خود فکر کنید که اگر این درختها از بین رفت تکلیف چیست ما باید جایش چیزی کاشته باشیم و بعلاوه باید کمک بدهیم از طرف درختهای جلو به درختهای عقب و آنوقت کسندبای هرده مباشر هرده مالک هر ملک را بگوئیم روی زمین خودش درخت بکارد البته آقایان میدانند که این چله نشینی از چه وقت باب شده همه میدانند تاریخ بدیده یعنی چه؟ همه میدانند عدد درختکاری یعنی چه؟ هر مولودی که بدنیامی آمد تا چهل روز اولیای اطفال و اولیای دولت باید برای افتخار آن مولود درخت بکارند در مدت چهل روز ما درست وارونه اش کردیم تمام کارها ایمان وارونه شده از این جهت چوب نظر دو روز محترم بر اینکم آقای شامی توجه بفرمائید فکری بکنید این اراضی که از آب آمده است بیرون معنی مباحات است و در آنجا اگر کسی مباحات کرد درست است مثل اطراف تهران در اینجا معنی مباحات و تعبیر غلط است و البته در موقتش توضیح خواهم داد ولی آنجا مردم نمیتوانند ۷۰۰ کیلو متر طول و ۱۱ کیلو متر عرضها مباحات و تعبیر بکنند این بر دولت است که کمک کند که از بین نرود و کمک بشود بد درختهای صنعتی و جنگلی یک متر مکعب چوب

راجناب آقای فیهی ۷۰ تومان از یک زارع بدبخت میفرند یک درخت گردونی که سیصد سال عمر داشته باشد میتواند فقط یک متر مکعب چوب بدهد این درخت از بین می رود به ۷۰ تومان در ایتالیا همین درخت زیر متواشین مثل کاغذ میشود و هفتصد لیره انگلیسی قیمت میدامینکند والله ۷۰۰ لیره انگلیسی آنوقت بیچاره های ما والله باقی آقایان توی ده میبخواهد ببرد نیکگذار ندانم دفعه با آقای سید محمد اخوی رفتم یک کفدری سهیل کردیم برای مردم ولی اینها برای فاطمه تنبان نشیود اینها برای مملکت درخت نشیود باید فکر اساسی برای جلو گیری از بریدن جنگل کرد اساساً پنج راه دارد از کیلان و مازندران اگر یکدفعه جلوش را بگیرند و بگویند نه برای الوار اجازه می دهیم و نه برای چوب اجازه می دهیم کسی نمی برد من ناچار شدم این عرض را بکنم و از مقام ریاست نیز تمنی میکنم چون من مسافریم و چندین سؤال کرده ام در تمام این سؤالها خدا شاهد است قریب از خدا و غیر مملکت چیزی در نظر نداشته ام باید بیایند جواب بدهند یکی موضوع گوشت تهران است این چه فضاحتی است این چه باطالی است باید بیایند راجع به قنوت راجع به کما راجع بسرحمدات ایران راجع باراضی اطراف تهران همه را باید بیایند جواب بدهند و الا من ناچارم دیگر را بزنم و شروع کنم این عرض بنده بود گویا سه چهار دقیقه وقت دارم میخواستم باقی وقت را به آقای کجنگه بدهم

رئیس - وقت شما تمام شده آقای نورالدین اسامی

نورالدین اسامی - پربروز بدبختانه وقت نشد که بنده مشروحاً از طرف شخص خودم اصالة و کالة از طرف رفقای آذربایجانی خودم از مراحم بی پایان نمایندگان معظم تشکر بکنم اظهار لطفی که این دوره نسبت به نمایندگان آذربایجان شد بیش از پیش نمایندگان آذربایجان را مرهون لطف نمایندگان معظم کرد و از خداوند متعال توفیق خدمتگذاری برای نمایندگان معظم در این دوران پر شور و خطرناک در دنیا مستلک میکنم و همچنین از مغربین و مدبران معتمد جراید بسهم خودم سیاسگذاری میکنم امروز بنده یک عراضی داشتم که ناچارم آنها را در آخر عرض کنم آقای نماینده محترم آقای تیمورتاش بیاناتی کردند و هم چنین جناب آقای خوشتری راجع باین موضوع فقط با گفتن معاون وزارت امور خارجه انگلستان در لندن و مذاکره ایشان اینرا باید دنیا بدانند که ملت ایران حق مشروع خود را اگر شده که ۱۸ میلیون نفوس ایران ببرد (خوشتری - بفرمائید ۲۰ میلیون) باید بگیرد و خواهد گرفت (نمایندگان - صحیح است) امروز آقای بنامی نماینده محترم می فرمودند ۵۰۰ هزار نفر اسرائیلی مستقل شد و حق خودش را گرفت ۱۸ میلیون ایرانی که تاریخ ۶ هزار ساله دارد چطور قادر نیست حق خودش را بگیرد؟ (عده ای از نمایندگان - صحیح است) هر چه میبخواهند بگویند و هر کاری هم میبخواهند بکنند ما برای اینکه حق مردم ایران را بگیریم حاضریم فرد فرد جان خود را بدهیم (نمایندگان - صحیح است) (امینی - آنچه اسرائیل گرفت حلتش نبود) البته حق او نبود

ولی او گرفت آنوقت همانطوریکه اینجاء عرض کردم این آقایان ۴۰ سال است که ما را به بندبازی انداخته اند هر روز یک سنگ جلوی ما میاندازند هر روز یک پانه ای برای ما می آورند هر روز نان ملت را به یک شکلی آجر میکنند و هر روز و هر ساعت و هر دقیقه برای اینکه ما را بخودمان مشغول بکنند که نرویم بگوئیم حق ما را که ۵۰ سال است برده اند بیا بدهید یک روز ما را به بند بازی انداخته اند یک روز صحبت تقسیم املاک میشود چه کسی این صحبت را کرده که اینطور در خارج رواج است ماملت مسلمانیم (الناس مسلطون علی اموالهم و انفسهم) البته ما مسلمانیم تمام ملت ایران نه ما نه یک رعیت نه زارع نه کاسب حاضر نیست که حق یک نفر دیگر را ببرد مگر در مکرر گفته شده است که دولت قانون بیاورد بین زارع و مالک حق و عدالت را حفظ بکنند کدام دولت قانون آورده برای حفظ حق رعیت که مجلس در شانزده دوره تصویب نکرده است ؟ کدام مالکی ظلم بر رعیت کرده و مجلس شورای ملی از او حمایت کرده ؟ این صحبتها چیست ؟ این حرفها چیست کدر خارج رایج شده ملک کی را تقسیم کنند مالک بد را تشویق بکنند دولت باید دز دسترس آنها وسایل عمران و آبادی بگذارد دولت باید تشکیل شرکتهای روستائی بدهد دولت باید تشکیل بنکهای آبیاری در ولایات و در اقصی نقاط ایران بدهد (صحیح است) اراضی موات را باید زنده بکنند (اویاب - آفرین آفرین) این حرفها چیست ؟ بنده که یک نماینده آذربایجانم نماینده مجلس شورای ملی ایران بشما اهلل میکنم که صدی بیست از تمام املاک آذربایجان حق مالک و صدی هشتاد را بدهند رعیت والله صدی بیست هم سهم بمالک نمی دهند در آذربایجان سهم مالک منحصراً از جو و گندم است نه از سرورختی نه از یونجه نه از صیفی از هیچ چیزی بهره نمیدهند باز هم حاضریم بنده یک وجب ملک ندارم اگر بگویند نورالدین اسامی ملک دارد هر کس یک وجب در هر جای ایران سراغ دارد بگیرد مال او باشد ولی این صحبتها چیست ؟ آن صحبتها حرام است حرام چشم و گوشان را باز کنیم ما کلام ما را نگاه داریم دستم بدامنان حق ثابت مسلم چیزی که خدا از روز الست گذاشته این طلاهای زیر زمین این معادن بزرگ را می خواهند سنگ جلو پای ما بیندازند و از ما بگیرند ما باید برویم ببرد دلمان برسیم نمی گذارند برویم خانه مان دارد دوی سرمان خراب می هود نمی گذارند پشت بام آن راکه گل کنیم آقایان والله اینرا اینجا اعلام میکنم یک نماینده زیر این بار نخواهد رفت ملت مسلمان دستور قرآن و کتاب آسمانی هر دستوری را که داده بزرگترین دستور است و قانون ما کتاب آسمانی است

رئیس - آقای اسامی یک دقیقه تأمل کنید اکثریت نیست (پس از لفظهای اکثریت حاصل شد) بفرمائید

نورالدین اسامی - ما شاهان این همه بادداشته را که آمده اگر بخوانم وقت گرفته می شود اعلی حضرت

همایون شاهنشاهی تصمص گرفتند که دو هزار پارچه ملک همدش درست در نظرم نیست تصمص گرفتند که بفروشد هر مالکی حق دارد و می تواند املاکش را بفروشد دو هزار ملک نگاه داشتن آن مشکل است دستگاه آنرا اداره کردن مشکل است دولت هیچوقت مالک خوب نمی تواند باشد دولت هیچوقت کارخانجات خوب نمی تواند داشته باشد چون این دستگاه نمیتواند آنرا اداره بکنند دولت تاجر خوبی نمی تواند باشد دولت همیشه باید مراقب باشد و چشمش را باز کند که تاجر تغلف نکند مالک حق زارع را معفوظ نگاه دارد حق رعیت را بدهد رعیت بمالک تغلفی نکند این بهترین قصه بود برای ترویج زراعت در مملکت ولی این منافات با مالکیت ندارد این صحبتها چیست ؟ مردم باید بدانند اینها را کسان دیگر می گذارند در دهان بعضی اشخاص اینها با قلم کسان دیگر در روزنامه های ایران نوشته میشود برای اینکه سنگ بگذارند جلوی پای ما و نگذارند که ما قدمهای تند برای رسیدن بمقصود و مرام خودمان برداریم و پیش برویم . چند نفر از نمایندگان محترم راجع باین بیانات معاون وزارت خارجه انگلستان یک شرحی نوشته اند و جناب آقای دکتر مجتهدی دو دقیقه از وقت بنده خواسته اند که آنرا قرائت بفرمائید که نمایندگان محترم دیگر مستحضر باشند جناب آقای مکی هم از بنده وقت خواسته اند با اجازه مقام ریاست بهر کسی بدهند . انی ندارد

رئیس - آقای دکتر مجتهدی

دکتر مجتهدی - چون وقت خیلی تنگ است بنده بدون مقدمه عرض میکنم : ما امضاء کنندگان در پاسخ معاون وزارت خارجه انگلیس که در پارلمان آنکشور گفته « دولت اعلی حضرت پادشاه انگلیس نمی تواند نسبت بامور مربوط بموضوع نفت که مورد علاقه انگلستان است بی اهتتا باشد » اظهار میداریم : نمایندگان ملت ایران نیز نمیتوانند نسبت بموضوع نفت ایران که مورد علاقه عموم ایرانیان بوده و بدون تردید یک قضیه حیاتی و داخلی برای ملت ایران بشمار می رود بی اهتتا و بی اهتتا باشند لذا برخلاف عقیده معاون وزارت خارجه انگلیس لایحه العسائی نفت را بهیچوجه منصفانه تشخیص نمیدهند و قرارداد تحمیلی و پرحمانه ۱۹۲۴ را بی اعتبار اعلام داشته و برای احقاق حق مسلم ملت ایران تا پای جان ایستادگی خواهند کرد

رئیس - آقای مکی

مکی - بنده با اجازه مقام ریاست هم بعنوان مظهر کمیسیون وهم بعنوان ماده ۹۰ یک توضیحاتی راجع بیانات آقای تیمورتاش عرض میکنم قسم اول از بیانات آقای تیمورتاش که راجع بیانات معاون وزارت خارجه انگلستان بود این مورد تأیید همه نمایندگان مجلس شورای ملی و هم ملت ایران است (صحیح است) کسی راجع باین موضوع اختلافی ندارد و همه ما ایشان را لا ادر فامیل های ایران اگر بگردیم ۷۰۰ و ۸۰۰ نفر

به پیشنهاد خودشان بیانی فرمودند که بنده ناچارم این جریان را باستحضار مجلس شورای ملی برسانم آقایان این پیشنهاداتی که بکمسیون داده شده است این دفترها چاپ شده است و برای همه آقایان نمایندگان فرستاده اند اگر ملاحظه فرموده باشید پیشنهادات بترتیب تقدم چه در مجلس عتی شورای ملی و چه در کمسیون وارد شده است و چاپ شده است پیشنهاد مقدم پیشنهاد ملی شدن بود که در مجلس شورای ملی روزی که گزارش کمسیون نفت راجع بلايه نفت مطرح بود از طرف جناب آقای دکتر مصدق تقدیم مقام ریاست شده و مقدم بر همه پیشنهادها پیشنهاد ایشان بوده است طبق قانون و طبق سیره و طبق تمام جریانات که جناب آقای رئیس در مجلس عمل میکنند این است که يك پیشنهادی که با ایشان داده میشود رویش نمره می گذارند نمره يك نمره ۲ اول این پیشنهاد نمره يك را مقام ریاست مطرح میکنند وقتی که مطرح شد موافق و مغالط روی آن صحبت میکند اظهارهای میفرمایند اگر رای داشت میفرمایند تصویب شد اگر رای نداشت میفرمایند رد شد پیشنهاد دیگری مطرح میشود.

پیشنهاد ملی شدن صنعت نفت مقدم بر تمام پیشنهادات بود و مبیاستی در کمسیون اول این پیشنهاد تکلیف روشن بشود معهدا برخلاف این طریقه سنت کمسیون تصویب گرفت بدون اینکه اظهار نظر بکنند همه آقایان را بخواهد در کمسیون و توضیحات خودشان را در باب پیشنهادات بدهند طبق نظامنامه ماده ۱۲۴ پیشنهاد دهندگان در شور ثانی بحدیقه می توانند توضیح بدهند معهدا با ایشان گفتند يك ربع (صغری) آن در مجلس است نه در کمسیون) کمسیون هم تابع مجلس است (تیمورتاش - این طور نیست کمسیون تابع مجلس نیست) ایشان وقتی که تشریف آوردند آنجا گفتند که میخواستند سه ساعت صحبت کنند گفته شد که اگر شما بخواهید سه ساعت صحبت بکنید دوازده تا پیشنهاد داده شده در هر پیشنهاد اگر سه ساعت صحبت بشود حساب بکنید می شود دوازده تا سه ساعت و شش ساعت و ایشان میگفتند که از سه ساعت یکدیقه هم کمتر صحبت نمی کنم (تیمورتاش - بنده چنین چیزی نگفتم) صورت جلسه هست معهدا آقایان دعوت کردند که نیم ساعت روی پیشنهادشان صحبت بکنند و انگهی وقتی که ایشان وارد شدند گفتند که من سه سؤال از آقای دکتر مصدق رئیس کمسیون نفتم دارم همه آقایان میدانند که سؤال نماینده از نماینده جایز نیست ایشان می خواستند از رئیس کمسیون استیضاح بکنند از این گذشته وقتی که همین صحبت شده اعضاء کمسیون نفت و افساد این جریان يك فداکاری کردند.

(یک نفر از نمایندگان - همه کردند انحصاری نیست) شکی هم نیست که فداکاری همه می کنند روز دوشنبه جلسه داشتیم چهارشنبه هم جلسه داریم مرتباً ما روز هفت غیر جلسه را جلسه داریم آقای تیمور تاش از آقای دکتر مصدق سؤال کردند (امینی - سؤال که قدغن نیست) بنده يك موضوع خیلی ساده ای را

عرض می کنم که همه آقایان نمایندگان مجلس شورای ملی علاقمند هستند که حقوق ملت ایران صدر صد استیفا بشود (صحیح است) چون که يك پیشنهادی هست که حقوق ملت ایران صد درصد گرفته میشود یعنی عایدات نفت جنوب صدر صد ملت ایران می رسد اگر پیشنهادی رسید که بیست درصد با صد درصد یا کمتر بگیرند اگر صدر صد تصویب شد پیشنهاد بیست و پنج درصد یا پیشنهاد سی درصد بطریق اولی تصویب شده است ما می گوئیم پیشنهادی که مقدم است و نظر ملت ایران را تأمین می کند هم از لحاظ اهمیت هم از لحاظ نوبت مقدم پیشنهاد ملی شدن است اول باید روی پیشنهاد ملی شدن رای گرفت اگر آقایان تصویب نکردند پیشنهاد دیگر مطرح می شود پیشنهاد ملی شدن یعنی صدر صد عایدات نفت جنوب متعلق به ملت ایران است یعنی استخراج و بهره برداری آن تمام با خزانه دولت انجام می شود اگر این پیشنهاد تصویب شود پیشنهاد چهل درصد یا پنجاه درصد یا نودون درصد موردی ندارد چونکه صد آمد نودوم پیش ما است ما این بحث را در کمسیون کردیم گفتیم آنکه بیشتر منافع ملت ایران را تأمین می کند (امینی - این توضیح کافی نبود که حق از آقای تیمور تاش سلب شده است) بر فرض حق ایشان اگر سلب شده طبق بیانی که ایشان فرمودند و طبق آئین نامه ایشان پیشنهادشان که بمجلس شورای ملی می دادند می گفتند که آن پیشنهادی که من در کمسیون دادم باین دلیل و بآن دلیل ارجح است از پیشنهاد ملی شدن و بیشتر منافع ملت ایران را تأمین می کرده است و این جا کمسیون می خواسته است که وطن فروشی بکند پیشنهاد من اهمیتش زیاد تر بوده بیشتر منافع ملت ایران را تأمین می کرده و آن پیشنهاد دیگر کمتر تأمین می کرده این را اگر در مجلس می گفتند ما نمی گذاشتیم البته حق ایشان سلب نشده و هر وقت لایحه در مجلس مطرح شد می توانند پیشنهاد را بمقام ریاست تقدیم بکنند و فی المجلس هم مطرح بشود (یک نفر از نمایندگان - نمی توانیم) طبق آئین نامه پیشنهاد دهنده می تواند سایر آقایان در شور ثانی پیشنهاد جدیدی بکنند بدهند (یک نفر از نمایندگان - شور ثانی نیست) شور اول هم اگر باشد می توانند و اما نظری این است که از وقت کمسیون چیزی باقی نمانده است مافکر کردیم که ممکن است بدفع الوقت بگذرانند و اگر مجلس بسراشبی افتاد دو ماه وقت تمام شد و سوء نظرهائی در بین بود آقایان باید توجه داشته باشند مطمئن باشند که مثل آخر دوره گذشته تنگ کلاخ بریقه مجلس شورای ملی را می گیرند و می گویند حتماً این را تصویب بکنید تمام تلاش ما این است که تمام کار که بیش از ۸ ماه طول نکشد آقایان کمتر مصدق در پیشنهاد خودشان صلاح دانستند که در همین مجلس باهد و تکلیف نفت را همین مجلس معین بکنند که در انتصابات آینده سیاست های خارجی و دولت ها از نظر این کلاخه نفت جزء دستور است نتوانند اعمال نظر کنند حالا اگر آقایان با سیاست دفع الوقت مجلس شورای ملی موافق است می خواهید که این

لایحه بیفتد توی چاه و بل (تیمور تاش - شامیخواهید بجاه و بل بیندازید) ما میخواستیم که روز دوشنبه دیروز رای گرفته بشود و قیلام معین شده بود آن بیاناتی که معاون وزارت امور خارجه انگلیس کرد و آن عکس العملی که گفتند در این جا آن یادداشت سفیر انگلیس کرد باعث شد که نگذازد کمسیون دیروز وارد کار شود من توجه مجلس را به این موضوع جلب می کنم که این مانور ها فقط و فقط برای این است که جلو ملی شدن صنعت نفت را بگیرند بیان معاون وزارت امور خارجه انگلیس برای این است که جلو ملی شدن صنعت نفت را بگیرد چون میدانند ملت ایران نمایندگان محترم و کمسیون نفت صد درصد آماده فداکاری است (تیمور تاش - فداکاری منحصر به شما نیست) و بهره طوری هست قطع ابادی خارجی را می کند چون میدانند کمسیون نفت و ملت ایران بیدار شده است باین مانور های بوج و مانور هائی که در قرن نوزدهم می کردند خیال می کنند که حالا هم دوره ملکه و ویکتوریا است و دیسرایلی و کلاستون هم رئیس الوزراه انگلستان است خیال می کنند که حالا هم هر غلطی در دنیا می خواهند می توانند بکنند و می توانند با همان مانور ها نگذارند ملت ایران استیفا حقش را بکند

تیمور تاش - بنده طبق ماده ۹۰ اجازه می خواهم

رئیس - آقای گنجهای

گنجهای - بنا بستیم که در کمسیون نفت دارم لازم می بینم که باستحضار آقایان محترم برسانم مطلب نفت باندازه ای مهم و قابل توجه است که اعضاء کمسیون بایستی بیشتر فداکاری نمایند و پیشنهاد من اهمیتش زیاد تر بوده بیشتر منافع ملت ایران را تأمین می کرده و آن پیشنهاد دیگر کمتر تأمین می کرده این را اگر در مجلس می گفتند ما نمی گذاشتیم البته حق ایشان سلب نشده و هر وقت لایحه در مجلس مطرح شد می توانند پیشنهاد را بمقام ریاست تقدیم بکنند و فی المجلس هم مطرح بشود (یک نفر از نمایندگان - نمی توانیم) طبق آئین نامه پیشنهاد دهنده می تواند سایر آقایان در شور ثانی پیشنهاد جدیدی بکنند بدهند (یک نفر از نمایندگان - شور ثانی نیست) شور اول هم اگر باشد می توانند و اما نظری این است که از وقت کمسیون چیزی باقی نمانده است مافکر کردیم که ممکن است بدفع الوقت بگذرانند و اگر مجلس بسراشبی افتاد دو ماه وقت تمام شد و سوء نظرهائی در بین بود آقایان باید توجه داشته باشند مطمئن باشند که مثل آخر دوره گذشته تنگ کلاخ بریقه مجلس شورای ملی را می گیرند و می گویند حتماً این را تصویب بکنید تمام تلاش ما این است که تمام کار که بیش از ۸ ماه طول نکشد آقایان کمتر مصدق در پیشنهاد خودشان صلاح دانستند که در همین مجلس باهد و تکلیف نفت را همین مجلس معین بکنند که در انتصابات آینده سیاست های خارجی و دولت ها از نظر این کلاخه نفت جزء دستور است نتوانند اعمال نظر کنند حالا اگر آقایان با سیاست دفع الوقت مجلس شورای ملی موافق است می خواهید که این

تیمور تاش - بنده از ماده ۹۰ می خواهم استفاده بکنم

رئیس - بگذارید بکار دیگری هم برسیم ، نطق قبل از دستور می تواند هر کسی بکند مربوط به دستور نیست و اگر در نطق قبل از دستور هم ماده ۹۰ اجرا شود کاری از پیش نمی رود

تیمور تاش - پس بچه حسابی آقای مکی از ماده ۹۰ استفاده کردند ؟

رئیس - ایشان مغیر کمسیون بودند و شما نسبت هائمی بکمسیون دادید حق داشتند دفاع کنند

تیمور تاش - حق داشتند که بیانات من را تعریف بکنند بدون اینکه بنده جوابی بدهم ؟

رئیس - تعریف کردند حرف شما را ؟

مکی - کجایش تعریف شده است ؟

رئیس - آنچه که تعریف شده است بفرمائید وارد موضوع دیگر نشوید

تیمور تاش - اولاً اشتباهی شده است مثل این است که جلسه مجلس شورای ملی را آقای مکی با محیط کمسیون اشتباه فرمودند ، این استنادی که بنظرمنامه فرمودید مربوط به جلسه مجلس شورای ملی است ، مفهوم کمسیون این است که در آنجا امور حلاجی بشود ، گفتگو بشود ، بحث بشود در اطرافش و مسلماً یک ربع کافی نیست برای اینکه یک ربع برای یک موضوع عادی و پیش پا افتاده ای هم کافی نیست حلاجی بشود چه رسد باین خطیری (مکی - شما نیم ساعت اجازه داده شده است) پس بنابراین این اصل که میفرمائید آئین نامه مجلس را در کمسیون اجرا بکنند این غلط محض است بنده اجازه می خواهم این را صریحاً عرض کنم ، اما سؤالات دیگری که فرمودید بنده از آقای دکتر مصدق داشتم ، شما آقای کمال مطلوبتان این است که يك پيرو و يك آمیلم دیگری پیدا کنید که این آدم را بسینه اش بزنند من حاضر می ولی چند تا سؤال دارم ، مشکلاتی دارم می خواهید همین جا بگویم ، سؤال کنم (مکی - بفرمائید با کمال میل) من علاقه ام این بود که در يك محیط بسته تر و بی جنبه تری عرض کنم

مکی - این جا بهتر است که مردم هم بدانند

رئیس - این جا جای این حرف نیست ، شما يك ربع صحبتتان را فرمودید حالا بعنوان این که حرفتان را تعریف کردند صحبت کردید ، برای بیان مطلب دیگری باید اسم نویسی بکنید و بعد صحبت کنید

تیمور تاش - بنده سه سؤال کرده ام اگر در خارج به بنده جواب می دهند سمماً و اطامه

۳ - قرائت گزارش راجع بانتهاب دو نفر از هر شعبه برای کمسیون توافقی اعضاء کمسیونها

رئیس - گزارشی بمجلس رسیده است برای انتخاب ۱۲ نفر از ۶ شعبه قرائت میشود

(گزارش بشرح ذیل قرائت شد)

ریاست معظم مجلس شورای ملی شعبه هشکانه امروز صبح ساعت ۹ صبح تشکیل

و پس از انتخاب هیئت رئیسه از هر شعبه ۲ نفر برای حضورت کمسیون توافقی برای اعضاء کمسیونها بشرح زیر انتخاب نمودند

از شعبه اول - آقایان : امامی امیری - مهدی ارباب

از شعبه دوم - آقایان : نبوی - قشقائی

از شعبه سوم - آقایان : ابتهاج - قهرمان

از شعبه چهارم - آقایان : فرهودی - محمد علی مسودی

از شعبه پنجم - آقایان : عماد تربتی - جواد گنجی

از شعبه ششم - آقایان : دکتر هدایتی - بهادری

رئیس - آقایان در خارج تشکیل جلسه بدهند و زودتر در انتخاب اعضاء کمسیونها توافقی بکنند و معین بکنند

۴ - مذاکره راجع به تأخیر روز استیضاح

رئیس - بطوری که خاطر آقایان مسبوق است پیش فردا برای استیضاح معین شده است ولی چون نزدیک عید هستیم و کارهای خیلی مهمی در دستور داریم من از آقایان استیضاح کنندگان تقاضا کردم که این جلسه را بحد موکول کنیم

نمایندگان - بسیار خوب است

رئیس - و این را بعد معین می کنیم حالا دولت هم باید موافقت بکنند که این کار بگذرد آقای وزیر کشور موافقت ؟

وزیر کشور - می خواستم عرض کنم همان طوری که عرض کردم دولت برای جواب حاضر است ولی نظر باینکه می فرمائید کارهای مهمتری در پیش هست دولت هم موافق است

رئیس - پس بعد معین میشود

شوشتری - راجع بسؤالات هم تکلیف را معین بفرمائید

دکتر بقائی - بعداً نمیشود باید روز آن معین بشود

وزیر کشور - ما حاضریم هر وقت که معین بشود

رئیس - بعد وقت معین میشود

۵ - طرح گزارش کمسیون بودجه راجع به شهریه ها

رئیس - گزارشی است از کمسیون بودجه راجع بشهریه ها رسیده است چون شب عید است يك وراثتی هستند که باید بآنها شهریه هائی داده شود این است که مطرح میشود

حاذقی - لایحه انتصابات هم بعد از این لایحه شهریه ها مطرح میشود

(گزارش کمسیون بشرح ذیل قرائت شد)

گزارش از کمسیون بودجه بمجلس شورای ملی کمسیون بودجه در جلسات عیدیه بسا حضور نمایندگان دولت قسمتی از شهریه های پیشنهادی ضمن لایحه متمم بودجه و لوایح جدا گانه را که وزارتخانه های مربوطه تسریع در تصویب آنها را لازم میدانستند تحت شور و مذاکره قرارداد و اینک گزارش آنهاست که

تصویب رسیده برای تصویب بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد ،

ماده واحده - بوزارت دارائی اجازه داده میشود وظیفه اشخاص ذیل را از محل اعتباریکه در هر يك از موارد زیر قید شده برقرار و طبق مقررات پرداخت نماید :

۱ - ماهی پنج هزار ریال وظیفه در باره بانو اخترا الملوک دولتشاهی هیال مرحوم محمد علی میرزا دولتشاهی که حین انجام وظیفه فوت نموده از تاریخ تصویب این قانون و از محل اعتبار وظیفه و شهریه منظور شود بودجه کل کشور .

۲ - ماهی یک هزار و پانصد و پنجاه ریال وظیفه در باره بانو امینة ظهیر عالی مرحوم علی ظهیر علاءه بر ۱۳۵۰ ریال که طبق قانون استخدام کشوری از صندوق باز نشستی دریافت میکند از تاریخ تصویب این قانون و از محل اعتبار بودجه وزارت کشور .

۳ - ماهی پنج هزار ریال بعنوان وظیفه در باره وراثت مرحوم ابوالحسن صدرتقّه الاسلامی طبق قانون وظایف و از محل اعتبار شهریه و وظایف از تاریخ تصویب این قانون .

۴ - ماهی سه هزار ریال وظیفه در باره دو نفر اولاد و مادر مرحوم هاشمقلی شاملو کارمند پیشین وزارت پست و تلگراف از تاریخ تصویب این قانون و از محل اعتبار بودجه وزارت پست و تلگراف

۵ - ماهی دو هزار و شصت و شصت ریال وظیفه در باره ورته مرحوم علی حسام پور کارمند وزارت اقتصاد ملی از تاریخ تصویب این قانون و از محل اعتبار بودجه وزارت اقتصاد ملی

۶ - ماهی دوهزار و پانصد ریال در باره ورته مرحوم عباس ورنوس مدیر کل سابق بشکایه آهن از تاریخ تصویب این قانون و از محل اعتبار بودجه بشکاه راه آهن .

۷ - ماهی هزار و دویست ریال وظیفه در باره ورته مرحوم ابراهیم لطفی زند کارمند سابق وزارت کشاورزی از محل اعتباریکه در بودجه وزارت کشاورزی به همین عنوان منظور خواهند نمود و از تاریخ تصویب این قانون .

۸ - ماهی دوهزار و پانصد ریال در باره ورته قانونی مرحوم نصرالله اردلان کارمند ثبت کل که مسلول بوده از تاریخ تصویب این قانون و از محل بودجه ثبت کل .

۹ - ماهی سه هزار و چهارصد و شصت و دویز ریال وظیفه در باره وراثت قانونی مرحوم دکتر حسین مرزبان فرماندار سابق کردستان علاوه بر ماهی دوهزار و چهارصد و پنجاه ریال که از صندوق باز نشستی دریافت میدارد از تاریخ تصویب این قانون و از محل بودجه وزارت کشور .

۱۰ - ماهی چهار هزار ریال بعنوان وظیفه در باره وراثت قانونی مرحوم دکتر سید احمد معینی کارمند سابق وزارت بهداشت که در حین انجام خدمت در نقاط بد آب و هوای فوت نموده از تاریخ تصویب این قانون و از محل اعتبار شهریه و وظایف

۱۱- ماهی سه هزار و چهارصد و هشتاد ریال دربار و رتبه مرحوم سید ابوالقاسم حسینی کارمند وزارت دارائی علاوه بر مبلغ ۳۴۶۰ ریال که از صندوق باز- نشستگی دریافت میدارند از تاریخ تصویب این قانون و از محل اعتبار شهریه و وظائف

۱۲- ماهی یک هزار و پانصد ریال بعنوان وظیفه دربار بانوبلیسی مفروری و شاهرخ مفروری هیال و فرزند آقای اکبر مفروری کارمند موقوفه الاثر اداره کل گمرک بالتاسف نامادام که هیال نامبرده شوهر اختیار نکرده و فرزند مشارالیه مشغول تحصیل میباشد از تاریخ تصویب این قانون و از محل اعتبار بودجه کل گمرک

۱۳- ماهی سه هزار و چهارصد و هشتاد ریال وظیفه دربار وراث قانونی مرحوم علی اصغر مقدم رئیس سابق حسابداری وزارت امور خارجه علاوه بر مبلغ ۳۴۶۰ ریال که از صندوق باز نشستگی دریافت میدارند از اعتبار شهریه و وظیفه از تاریخ تصویب این قانون

۱۴- ماهی یک هزار و نهصد و سی و دو ریال وظیفه دربار وراث قانونی مرحوم سرگرد علی اکبر شاهوار افسر شهربانی علاوه بر ماهی ۴۲۷۲۰ ریال که از صندوق باز نشستگی دریافت میدارند از تاریخ تصویب این قانون و از محل اعتبار بودجه شهربانی کل کشور

۱۵- ماهی شش هزار ریال وظیفه در باره ورتبه مرحوم دکتر غلامرضا جرجانی از تاریخ ۲۴ فروردین ۱۳۲۹ که بین هیال و دو نفر دختر و یک نفر پسر آن مرحوم بتساوی تقسیم شود از اعتبار ماده ۴۸ بودجه وزارت فرهنگ

۱۶- ماهی پنج هزار ریال بعنوان وظیفه دربار بانو نجات مادر مرحوم داور از محل اعتبار شهریه و وظیفه منظور در بودجه کل کشور از تاریخ تصویب این قانون

۱۷- ماهی یک هزار و یکصد ریال بعنوان وظیفه دربار وراث قانونی مرحوم محمود قاضی کارمند پیشین پتگاه مستقل آبیاری که در حین انجام وظیفه در سیستان فوت نموده از تاریخ تصویب این قانون و از محل اعتبار شهریه و وظائف

۱۸- ماهی چهار هزار و نهصد ریال وظیفه دربار هوشنگ چشمبندی فرزند مرحوم مهندس هاشم دیا کارمند سابق وزارت کشاورزی از تاریخ فوت (۱۸ اردیبهشت ۱۳۲۹) از محل بودجه وزارت کشاورزی

۱۹- ماهی یک هزار و پانصد ریال دربار هوشنگ چشمبندی فرزند مرحوم چشمبندی بعنوان هزینه تحصیل از اول سال ۱۳۳۰ تا مدت ۳ سال و از محل بودجه وزارت دادگستری

۲۰- ماهی سه هزار و چهارصد و بیست و پنج ریال وظیفه در باره وراث مرحوم محمد حسینی کارمند سابق اداره چای از تاریخ تصویب و از محل اعتبار شهریه و وظائف

۲۱- ماهی چهار هزار و دو صد و بیست و پنج

ریال بعنوان کمک هزینه تحصیل بهریک از ۳ نفر فرزندان مرحوم مرآت تازمانی که مشغول تحصیل می باشند از تاریخ تصویب و از محل اعتبار بودجه وزارت فرهنگ

۲۲- ماهی یک هزار و هفتصد ریال وظیفه در باره وراث مرحوم مهدیقلی شاهرخی که در وقایع ۱۳۲۴ بدست متجاوزین تیرباران شده علاوه بر ۲۳۰۰ ریال که فعلا دریافت می نمایند از تاریخ تصویب این قانون و از محل بودجه وزارت دادگستری

۲۳- ماهی سه هزار و چهار صد و نود ریال وظیفه دربار ورتبه مرحوم حسن پور سمید علاوه بر ۳۴۳۰ ریال که از صندوق باز نشستگی دریافت میدارند از تاریخ تصویب این قانون و از محل اعتبار شهریه و وظیفه

۲۴- ماهی سه هزار و هشتصد و پنجاه و نه ریال در باره هیال و فرزندان مرحوم مهندس حسام ضیاء رئیس اداره کل اسفالت وزارت راه علاوه بر مبلغ ۳۷۶۶ ریال که از صندوق باز نشستگی به ورتبه آن مرحوم داده میشود از تاریخ روز بعد از فوت آن مرحوم (۱۴ شهریور ۲۷) از محل بودجه وزارت راه

تبره - وظیفه و مستمریات وراث فوق الذکر در مواردی که خلاف آن صریحاً ذکر نشده است بانات تا زمانی که شوهر اختیار نکرده و در مور ذکور تاسن بلوغ (بیست سالگی) قابل پرداخت خواهد بود

مغیر کمیسیون بودجه - دکتر کیان رئیس - این لایحه چون ساده واحده است کلیات ندارد در اصل ماده واحده مخالف و موافق صحبت میکنند آقای حائری زاده بفرمائید

حائری زاده - بنده برای موضوعی که باید عرض کنم مجبورم مقدمه ای عرض کنم در دوره استبداد يك مستمریاتی با شخص داده می شد البته اسمش هم بعنوان يك خدماتی بود ولی در اوائل مشروطیت آمدند دفتر مستمریات را محدودش کردند گفتند در همانجائی که هست ترمز بشود ولی هیئت های دولت در وقت مجالس يك تصویب نامه هائی درست می کردند و شهریه قرار می دادند که مثلا فلانکس که سه روز وزیر بود حقوق وزارتش را مادام الحیوة بهش بدهند از این قبیل شهریه ها بود کسانی که منتقد بودند صدر اعظم های وقت و منتقدین برای خودشان يك تصویب نامه و شهریه هائی درست می کردند این فترتها هم طولانی میشد بنده دوره اولی که آمدم بچهلین دوره چهارم بود وقتی آمدم این جا گرفتار این دفتر مستمریات و شهریه شدیم مجبور شدیم يك قانونی گذاریم و این ها را درجه بندی کردیم برای کسی که فلان مبلغ می گیرد آنرا نصف کنیم زورمان نرسید که بکلی قطع کنیم یا فلان مبلغ کنیم آنهائی که مبلغ کم بود گفتیم تمام بگیرند آنهائی که زیاد تر بود نصف و ثلث و ربع يك طریقی خواستیم ترمز کنیم و وقتی قانون استخدام کشوری هم گذشت گفتیم کسانی که خدماتی را انجام میدهند و مقابل خدماتی که انجام دادند کسور تقاضا از صندوق تقاضا پرداخته اند در زمان پیری برای آنها يك حقوق تقاضای

برقرار شود و قطعی باشد و تبیض نشود بین زیدو همر و بکر در حقیقت يك صندوق بیهای درست شد برای کارمندان دولت که این ها مطابق سنواتی که خدمتشان را انجام می دهند وقتی که خواستند تقاضا بشوند حقوق بهتری بهشان بدهند تا با آنجائی میرسد که تمام حقوقشان را بهشان می دهند طبق قانون استخدام قطعی هر کارمندی که ۳۰ سال خدمت کرده است اگر تقاضا بشود مطابق تمام حقوق دریافتی بهش حقوق داده می شود بلکه يك چیزی هم اضافه میگیرد زیرا که دیگر کسور تقاضا ندارد مالیات هم از او کسر نمی شود هیچ عوارضی ندارد کسانی که ۳۰ سال سابقه خدمت دارند اگر تقاضا بشوند لیستی را که امضاء می کنند پیش از پولی است که در آخر ماه پیش که تقاضا نشده بودند می گرفتند تا این اندازه کمک و مساعدت شد برای این که ما گرفتار این شهریه ها و مستمریها نباشیم و تدریجاً این عمل از بین برود در مجلس چهارم با تصویب قانون استخدام این عمل ترمز شد مگر يك وقتی يك چیزهای فوق العاده ای پیش می آمد يك حادثه غیر مترقبی يك بیش آمدی در مملکت موجب می شد که گاهی يك كمکی، يك اعانه ای يك پولی برای امری که جلوگیری از آن حوادث فوق العاده ممکن نبود اشخاصی بگیرند فعلا طلبه این شهریه ها است که آمده اینجا من این لوازمی که دولت می آورد مطالعه می کنم می بینم که يك فهرست درازای است شهریه ها و مستمریها این طلبه است که حالا آمده این اشخاصی که اسامی شان را نوشته اند با بعضی از آنها من خیلی دوستی داشتم همکار بودیم رفیق بودیم این من از نظر شخصی خودم خیلی ممنون و مسرورم ولی اینها مربوط بمملکت است دوسیه عاطفه شخصی یا دوسیه حقوق مملکتی و عمومی دوتا است من از جیب خودم حق دارم همه جور بدل و بخشش بکنم کمک بکنم مساعدت بکنم ولی از جیب مو کلین خودم که حان و روزگار آنها بدتر از اینها است حق ندارم همچو کاری را بکنم آقای کفیل وزارت دارائی این پولی را که حواله می کنید این را چه اشخاصی میبردازند؟ یکی پول دخانیات است یکی پول قند و شکر است که آن بدبختانی که در جنوب تهران در زانها منزل می کنند من غیر مستقیم دارم این پولها را می بردازند یعنی دارم اشخاصی که در اینجا اسفهان نوشته شده است و همچنین بقا فهرستی که در کمیسیون بودجه هست و بعد ما خدمت آقایان خواهد رسید زندگانیشان بهر آن بهتر است از آنهائی که دارند این سالیات را می بردازند ما عطفه شخصی مان بخششان از جیب خودمان خیلی موجب تقدیر و تقدیس است که آقایان نمایندگان دارای احساسات رفیع باشند و نسبت باشخاصی که ضعف و بیچارگی برای آنها پیدا شده است دستگیری و کمک بکنند ولی از جیب فتوت خودشان نه از جیب مو کلینشان که روزگارشان بدتر از این ها است من توی آن فهرست مسلک کرده سمیتو را دیدم حالا این طلبه است که آمده بمجلس از دوستان ما که در این صورت

توانیم از معنی که تمهیل بمملکت نشود از جیب مردم نباشد با آنها بدهیم آقایان از جیب خودشان هر چه کمک بکنند بنده صد درصد موافقم ولی ما ها وقتی که بخودمان میرسد جیب خودمان را محکم بگیریم یکشاهی بقدر نمیدهیم ولی از جیب مردم میلیون میلیون می دهیم مخالف این رویه هستم و صحیح نمی دانم و مخالفت من هم اصولی بود با اشخاص هم مخالفتی ندارم

رئیس - آقای شامی بفرمائید

کفیل وزارت دارائی (آقای شامی) - اگر چه يك لایحه ای مطرح است که لازم است زودتر بگذرد که جمعی راحت بشوند ولی چون يك مطلبی است که فوریت دارد و اهمیت دارد بنده می خواستم تقاضا کنم

که تنفس مختصری بدهد که جلسه خصوصی تشکیل بشود و این موضوع را مطالعه بفرمائید و در مرتبه برگردیم بمجلس رئیس - تنفس برای چه؟

کفیل وزارت دارائی - برای تشکیل جلسه خصوصی

۶- ختم جلسه بعنوان تنفس

رئیس - اگر آقایان موافقت چون دولت تقاضا کرده است که جلسه خصوصی تشکیل شود تنفس داده می شود بعد دنباله این لایحه مطرح میشود

(مقارن ظهر مجلس بعنوان تنفس ختم و دیگر تشکیل نگردید)

رئیس مجلس شورای ملی - رضاحکمت

لوايح

مجلس شورای ملی

بیرولابحه تقدیمی بشماره ۶۶۶۸۷ مورخ ۱۹ ۱۳۲۹۱۰ متضمن بودجه عمومی سال ۱۳۳۰ کل کشور اینک مواد زیر مربوط با اجازه احتساب بعضی مخارج و پرداختهایی که باید بعمل آید پیشنهاد تصویب آنها را استعفا می نماید.

ضمناً عرض میشود که قسمتی از مواد ذیل در لایحه متمم بودجه سال ۱۳۲۹ پیشنهاد و مورد شور و تصویب کمیسیون بودجه نیز واقع گردیده و قسمت دیگر هم متعاقب لایحه متمم بودجه سال ۱۳۲۹ در نظر بود تقدیم گردد ولی نظر باینکه موقع تصویب بودجه سال ۱۳۲۹ گذشت و قهرأ مواد متمم بودجه هم بلااقدام ماند بدین لحاظ جزو لایحه متمم بودجه سال ۱۳۳۰ پیشنهاد می گردد.

ماده ۱- اجازه داده میشود:

۱- کمک حقوق سال ۱۳۲۲ ببعده کارمندان دولت که بواسطه عدم پرداخت حقوق تا آخر دوره عمل مالی پرداخت نشده از محل اعتبار دیون بلاعمل منظور در بودجه کل کشور پرداخت گردد و نیز اضافه پرداختی کمک سال ۱۳۲۸ کارمندان و خدمتگزاران از محل درآمد عمومی جاری کشور حواله صادر و خرج منظور گردد.

۲- حقوق سال ۱۳۲۷ کارمندان فنی پست و تلگراف که از آموزشگاه مخصوص فارغ التحصیل و از شهریسور همان سال بخدمت مشغول شده اند در حدود جمع کل بودجه سال ۱۳۲۷ وزارت نامبرده تأمین و از اعتبار ماده (۵۰) تمهیدات سال های قبل در بودجه سال جاری آوزارت پرداخت شود.

۳- اعتبارات پرسنلی و هزینه های مربوط به آموزشگاه های وزارتخانه ها که بعد از تنظیم بودجه سال ۱۳۲۹ بموجب تصویب نامه هیئت وزیران بوزارت فرهنگ انتقال داده میشود از بودجه وزارتخانه های مربوطه کسر و ببودجه وزارت فرهنگ علاوه شود.

۴- مبلغ ۶۹۲۳۴۰ ریال هم ارز (۲۰۹۸ منات روسی) که در وقایع شهریورماه ۱۳۲۰ از طرف نیروی شوروی بداره دارائی مرافقه داده و ریال گرفته اند و قابل مصرف نیست بحساب اعتبار نقصان و تقریب منظور در بودجه کل کشور حواله صادر و بخرج منظور گردد.

۵- زبان عملکرد غله از بابات سالهای ۱۳۲۵ تا ۱۳۲۸ در حدود اعتباری که بهین عنوان در بودجه سالهای مزبور منظور شده مطابق ترازنامه هائی که مورد رسیدگی و تصویب وزارت دارائی واقع شده باشد از درآمد عمومی کشور پرداخت گردد و زبان عملکرد سال ۱۳۲۹ بپید نیز هم موقع ترازنامه آن بتصویب وزارت دارائی رسیده از درآمد عمومی همان سال پرداخت شود.

۶- استاد حق السهم صاحبان دفاتر اسناد رسمی تا آخر سال ۱۳۲۶ که درآمد آنها تعویل دارائی و حق السهم مربوطه را ادارات دارائی از محل تنخواه گردان خود پرداخت نموده اند ولی بواسطه عدم صدور درخواست و حواله رسمی در دوره عمل مربوطه بخرج بردن آن میسر نگردیده از محل درآمد عمومی جاری کشور حواله آنها صادر و بحساب قطعی منظور

گردد و همچنین حق السهم صاحبان دفاتر اسناد رسمی مرکز را در سالهای مزبور که جزو موجودی صندوق ثبت کل مانده از درآمد عمومی جاری کشور واریز نمایند.

۷- حقوق و مزایای سال ۱۳۲۷ هفت و هشت نفر افسران فارغ التحصیل آموزشگاه عالی شهربانی که بانتظار تصویب بودجه سال مزبور در حدود جمع کل اعتبار مواد یک و شش بودجه مورد عمل شهربانی کل کشور پرداخت گردیده بخرج قطعی منظور گردد.

۸- دوامه مساعده کارکنان دولت که در سال ۱۳۲۱ تصویب و بعداً طبق قوانین موضوعه بخشوده شده ولی اسناد پرداختی مساعده مزبور جزو موجودی صندوق ادارات پرداخت کننده مانده است بحساب درآمد عمومی سال ۱۳۲۱ حواله رسمی صادر و بخرج منظور گردد.

۹- بقیه اعتبار هزینه های مربوط بتخلیه و حمل مهمات منظور در بودجه سال ۱۳۲۷ وزارت جنگ تا آخر سال ۱۳۳۰ از محل درآمد عمومی سال مزبور تمهید و پرداخت گردد.

۱۰- مبلغ ۷۸۴۰۰۰۰ ریال وام سال ۱۳۲۴ وزارت جنگ از بابت خرید هواپیما و لوازم آن از محل درآمد عمومی سال جاری کشور حواله آن صادر و واریز گردد.

۱۱- اعتباراتی که برای انتخابات مجلسین شورای ملی و سنا تصویب شده و میشود تا آخر هر دوره انتخاباتی قابل تمهید و پرداخت می باشد بوزارت دارائی اجازه داده میشود هزینه سفر نمایندگان درجه یک مجلس سنا را از محل اقامت نامرکز انتخابات و بالمکس و هزینه سفر نمایندگان درجه ۲ مجلس سنا را از محل اقامت تانهران بقرار هر شش کیلومتر ده ریال از اعتبار مزبور پرداخت نماید.

۱۲- اعتبار مخارج ناو سلطنتی هسوار از بودجه وزارت راه کسر و ببودجه وزارت جنگ علاوه شود.

۱۳- از درآمد مخصوص اسفالت که در بودجه کشور جهماً خرجاً منظور شده در صورت ضرورت و تشخیص وزارت راه باموافقت وزارت دارائی و تصویب هیئت وزیران مخارج اسفالت راههای فرعی و خطوطی که از داخل شهرها عبور می نماید پرداخت شود و آنچه که قبلاً مطابق تصویب هیئت وزیران مصرف شده بخرج حساب مخصوص اسفالت منظور نمایند.

ماده ۲- بوزارت دارائی اجازه داده میشود: ۱- مبلغ شش میلیون ریال بهای عمارت متعلق بامام جمعه خونی را که توسط وزارت فرهنگ خریداری شده از محل صرفه جوئیهای بودجه سال ۱۳۲۹ و وزارت نامبرده بخرج قطعی منظور دارد.

۲- کمک هزینه تحصیل آموزشگاههای بهداشتی اصفهان و شیراز و مشهد بر طبق تشخیص دانشگاه تهران در حدود اعتباری که ضمن بودجه دانشگاه منظور است پرداخت گردد مشروط بر اینکه از میزانی که در وزارت فرهنگ و سایر وزارتخانه ها بعنوان کمک هزینه تحصیلی میبرداخته تجاوز نکند.

۳- مبلغ سه میلیون ریال (۳۰۰۰۰۰۰ ریال)

هزینه اعزام ورزشکاران در مسابقه المپیک بطور ورام از محل عطیه ملوکانه پرداخت شده از درآمد عمومی سال جاری کشور بحساب مزبور مسترد و بخرج منظور دارند.

۴- مبلغ ۴۱۱۷۶۸۸۰ ریال مطالبات شرکت نفت انگلیس و ایران و سفارت کبرای انگلستان از بابت مصارف دوره تصدی آقای نوتل مدیر سابق شرکت منقله کشاورزی خوزستان را از درآمد عمومی سال ۱۳۳۰ پرداخت نمایند.

۵- حقوق و مزایای اماهای فارغ التحصیل آموزشگاه شیراز که بموجب احکام مجلسی در سال ۱۳۲۸ بخدمت منصوب شده اند از صرفه جوئیهای پرسنلی بودجه سال ۱۳۲۸ وزارت بهداری پرداخت نمایند.

ماده ۳- تفاوت حقوق معلمین موضوع تبصره ۲۵ از ماده دوم قانون بودجه سال ۱۳۲۸ از صرفه جوئی بودجه سال جاری وزارت فرهنگ محسوب و اجازه داده میشود از کسر صدی یک حقوق کارمندان مشمول قسمت اخیر تبصره مذکور خودداری نمایند.

ماده ۴- بوزارت دارائی اجازه داده میشود در مواردی که مطالبات وزارتخانه ها و ادارات از یکدیگر مربوط بدولت باشد پس از رسیدگی دستور لازم صادر نماید که از تعقیب موضوع صرف نظر کنند.

چنانچه مطالبات مربوط باشخاص متفرقه و یا اعتبار تنخواه گردان یا سایر وجوه مخصوصی باشد که بایستی از درآمد عمومی پرداخت گردد بوزارت دارائی مجاز است پس از رسیدگی کامل از محل درآمد سال جاری کشور درخواست آنرا صادر و نسبت بواربعث آن اقدام نمایند.

ماده ۵- بوزارت دارائی اجازه داده می شود مبلغ پنجهزار ریال سیرده آقای حسن کریمی به صندوق اداره دارائی بابل را که ضمن مبلغ مورد اختلاس آقای حسین محسنی از صندوق اداره مزبور برداشت شده از درآمد عمومی کشور پرداخت و پس از وصول از محضنت بد درآمد منظور نمایند.

ماده ۶- وزارت دارائی مجاز است ده میلیون ریال وام برای سرمایه اولیه بهره برداری بتنگاهها و مزارع نمونه از تنخواه گردان خزانه بوزارت کشاورزی داده و در ظرف پنجسال مسترد و مستهلك نماید.

ماده ۷- بوزارت دارائی اجازه داده می شود طلب آقای عیقلی نبیل مأمور دفتر اطلاعات و تبلیغات سفارت کبرای شاهنشاهی در واشنگتن را از بابات بقیه حقوق و مخارج دفتری سال ۱۳۲۴ ببعده که بواسطه عدم تمهید در سالهای مربوطه و نبودن اعتبار در بودجه وزارت امور خارجه پرداخت نگردیده بر طبق تشخیص و گواهی وزارت نامبرده از محل اعتبار دهائی و تمهیدات بلا محل منظور در بودجه کل کشور پرداخت نمایند.

ماده ۸- اجازه داده میشود علاوه بر ماهی ۳۴۶۰ ریال وظیفه که از صندوق بازنشستگی بوزارت مرحوم دکتر احمد محسنی (عماد الملک سابق) پرداخت

می گردد ماهی ۳۴۶۰ ریال بعنوان خرج تحصیل آقای مصدوم محسنی فرزند آن مرحوم مادام که در خارجه مشغول تحصیل است از محل اعتبار بودجه وزارت فرهنگ تأمین و پرداخت نمایند.

ماده ۹- اجازه داده می شود وظیفه وراث اشخاص ذیل از تاریخ اول فروردین ماه ۱۳۳۰ و از محل اعتباری که در هر یک از موارد زیر قیده شده برقرار و پرداخت گردد:

۱- وظیفه بانوامینه ظهیر عیال مرحوم علی ظهیر علاوه بر مبلغی که طبق قانون استخدام کشوری از صندوق بازنشستگی دریافت می نماید از محل اعتبار بودجه وزارت کشور ماهی ۱۵۰۰۰ ریال.

۲- وظیفه ورثه مرحوم سید ابوالقاسم حسابی کارمند وزارت دارائی علاوه بر مبلغ ۳۴۶۰ ریال که از صندوق بازنشستگی دریافت میدارند از محل اعتبار شهریه و وظیفه منظور در بودجه کل کشور ماهی ۳۴۶۰ ریال.

۳- وظیفه آقای سالار السلطنه از محل اعتبار شهریه و وظیفه ماهی ۶۰۰۰ ریال.

۴- وظیفه درباره عیال مرحوم عیقلی انصاری (مشاور الممالک) از محل اعتبار بودجه وزارت امور خارجه ماهی ۵۰۰۰۰ ریال.

۵- وظیفه درباره ورثه مرحوم علی اصغر نوروزی کارمند پیمانی وزارت دارائی که در راه انجام وظیفه فوت نموده از محل اعتبار بودجه وزارت دارائی ماهی ۱۸۰۰۰ ریال.

۶- وظیفه درباره ورثه مرحوم علی حسام پور کارمند وزارت اقتصاد ملی از محل اعتبار بودجه وزارت اقتصاد ملی ماهی ۲۶۶۰ ریال.

۷- وظیفه درباره بانو تاج مادر مرحوم داود علاوه بر ماهی ۷۵۰۰ ریال که فعلاً دریافت می کنند از محل اعتبار شهریه و وظیفه در بودجه کل کشور ماهی ۴۲۰۰۰ ریال.

۸- وظیفه درباره بانو بلقیس فروری و هارخ فروری عیال و فرزند آقای اکبر فروری کارمند متقود الاثر اداره کل گمرک بالمناصه مادام که عیال نامبرده شوهر اختیار نکرده و فرزند مشارالیه مشغول تحصیل می باشد از محل اعتبار بودجه کل گمرک ماهی ۹۵۰۰۰ ریال.

۹- وظیفه مرحوم آقا سید مهدی کشفی که طبق قانون به آن مرحوم داده میشده عیناً درباره ورثه آن مرحوم از محل اعتبار شهریه و وظیفه ۲۰۴۰۰ ریال.

۱۰- وظیفه درباره ورثه احمد محرمخانی نگهبان سابق وزارت دارائی از محل اعتبار بودجه وزارت دارائی ماهی ۶۶۰ ریال.

۱۱- وظیفه درباره بانوزهره کامرانی (فخر علیا) از محل اعتبار شهریه و وظیفه ماهی ۵۰۰۰۰ ریال.

۱۲- وظیفه درباره ورثه قانونی مرحوم سرگرد علی اکبر شاهوار افسر شهربانی علاوه بر ماهی

۲۷۰۰۰ ریال که از صندوق بازنشستگی دریافت میدارند از محل اعتبار بودجه شهربانی کل کشور ماهی ۱۹۳۲۳۰۰ ریال.

۱۴- وظیفه وراث قانونی مرحوم دکتر حسین مرزبان فرماندار سابق کردستان علاوه بر ماهی ۲۴۵۰۰ ریال که از صندوق بازنشستگی دریافت میدارند از محل اعتبار بودجه وزارت کشور ماهی ۳۴۶۰ ریال.

۱۵- وظیفه در باره وراث مرحوم قاسم صور علاوه بر ۲۱۰۸۷۰ ریال که از صندوق بازنشستگی دریافت میدارند از محل اعتبار شهریه و وظیفه ماهی ۲۷۹۱۳۰۰ ریال.

۱۶- وظیفه درباره ورثه مرحوم عباس ورنوس کارمند سابق بتنگاه راه آهن از محل اعتبار بودجه بتنگاه راه آهن ماهی ۳۵۰۰۰ ریال.

۱۷- وظیفه بانو نزهت عیال مرحوم حسینعلی اشرفی کارمند سابق شهرداری تهران از محل اعتبار شهریه و وظیفه ماهی ۳۵۰۰۰ ریال.

۱۸- وظیفه درباره وراث مرحوم دکتر یوسف بزرگهر مدیر کل سابق وزارت بهداری علاوه بر مبلغی که از صندوق بازنشستگی تعلق می گیرد از محل بودجه وزارت بهداری ماهی ۳۴۶۰ ریال.

۱۹- وظیفه عیال مرحوم ابوالقاسم طباطبائی مادام که شوهر اختیار نکرده از محل اعتبار شهریه و مستمریات ماهی ۱۵۰۰۰ ریال.

۲۰- وظیفه درباره ورثه ابوالفضل تعویلداری دبیر سابق ورزش رشت از محل اعتبار بودجه وزارت فرهنگ ماهی ۲۰۰۰۰ ریال.

۳۱- وظیفه درباره ورثه مرحوم عباس فریدی ناظر هزینه پیشین اداره کشاورزی مازندران که در لال انجام وظیفه خود کشی کرده از اعتبار شهریه و وظیفه ماهی ۱۰۴۰۰ ریال.

۲۲- مستمری و کمک هزینه تحصیلی درباره یگانه فرزند مرحوم رضا فقیهی معاون سابق اداره کل دفتر وزارت دادگستری از محل بودجه وزارت نامبرده ماهی ۱۲۰۰۰ ریال.

۲۳- وظیفه ورثه قانونی مرحوم نصرالله اردلان کارمند ثبت کل که مسلول بوده از محل بودجه ثبت کل ماهی ۲۵۰۰۰ ریال.

۲۴- وظیفه ورثه مرحوم وجدانی علاوه بر آنچه دریافت می کنند از محل اعتبار شهریه و وظیفه با هر ط اینکه از کل مبلغ حقوق زمان حیات آن مرحوم تجاوز ننماید ماهی ۴۰۰۰۰ ریال.

۲۵- شهریه درباره عیال مرحوم آقای حاج مصطفی بهبهانی مادام که شوهر اختیار نکرده و یکسفر صغیر آن مرحوم (عبدالحسین بهبهانی) مادام که تحصیل می نماید بالمناصه از محل اعتبار شهریه و وظیفه ماهی ۳۰۰۰۰ ریال.

۲۶- وظیفه درباره وراث مرحوم مهدعلی شامخی که در وقایع ۱۳۲۴ بدست متجاسرین تیرباران شده علاوه بر ۲۳۰۰۰ ریال که فعلاً دریافت می نمایند از محل بودجه وزارت دادگستری ماهی ۱۷۰۰۰ ریال.

۲۷- وظیفه بانو فخر عالم سلیمانی عیال مرحوم حسن اسفندیاری (حاج معتمد السلطنه) از اعتبار شهریه

و وظیفه ۱۵۰۰۰ ریال

۲۸- وظیفه درباره ورثه مرحوم رضا کجانیان کارمند سابق وزارت امور خارجه از محل بودجه وزارت نامبرده ماهی ۳۰۰۰۰ ریال.

۲۹- وظیفه درباره سه نفر دختر و عیال و مادر مرحوم شکرالله معین زاده کارمند پیشین دارائی اهواز از محل اعتبار بودجه وزارت دارائی ماهی ۲۰۰۰۰ ریال.

۳۰- وظیفه درباره وراث مرحوم عبدالحسین سالار یحیی پور کارمند سابق وزارت کشور علاوه بر مبلغی که از صندوق بازنشستگی دریافت میدارند از محل بودجه وزارت کشور ماهی ۳۱۸۰۰ ریال.

۳۱- وظیفه درباره وراث مرحوم عباسقلی ارباب زاده کارمند سابق وزارت کشور علاوه بر مبلغی که از صندوق بازنشستگی دریافت میدارند از محل بودجه وزارت کشور ماهی ۲۸۰۰۰ ریال.

۳۲- وظیفه درباره ورثه مرحوم دکتر مرتضی گل سرخی کارمند سابق وزارت کشاورزی از محل بودجه وزارت نامبرده ماهی ۳۱۰۰۰ ریال.

۳۳- وظیفه درباره ورثه مرحوم ابراهیم لطفی زند کارمند سابق وزارت کشاورزی از محل بودجه همان وزارتخانه ماهی ۱۲۰۰۰ ریال.

۳۴- وظیفه درباره وراث مرحوم محمد حسابی کارمند سابق اداره چای از محل اعتبار شهریه و وظیفه ماهی ۳۴۲۰۰ ریال.

۳۵- کمک خرج تحصیلی درباره دونفر فرزندان مرحوم احمد معق کارمند پیشین وزارت فرهنگ از محل اعتبار بودجه وزارت فرهنگ مادام که بتحصیل اشتغال داشته باشند ماهی ۲۰۰۰۰ ریال.

۳۶- وظیفه درباره دونفر اولاد و مادر مرحوم عباسقلی شاملو کارمند پیشین وزارت پست و تلگراف از محل اعتبار بودجه آوزارتخانه ماهی ۳۰۰۰۰ ریال.

۳۷- وظیفه درباره ورثه مرحوم علی هدایتی کارمند پیشین وزارت اقتصاد ملی از محل اعتبار بودجه وزارت اقتصاد ملی ماهی ۱۰۰۰۰ ریال.

۳۸- وظیفه وراث مرحوم سلیمان معصومی که در وقایع آذربایجان روز ۲۲ آذرماه ۲۵ کشته شده از محل اعتبار شهریه و وظیفه منظور در بودجه کل کشور ماهی ۱۰۸۰۰ ریال.

۳۹- وظیفه وراث مرحوم رضا دیبا کارمند سابق بانک رهنی ایران باخذ آخرین حقوق و کمک دریافتی از بانک نامبرده پس از وضع مبلغی که از صندوق بازنشستگی بآنها تعلق گرفته از بودجه بانک رهنی ایران.

۴۰- وظیفه درباره عیال مرحوم داود احتشام الدوله رقت جاه از محل بودجه وزارت امور خارجه ماهی ۳۰۰۰۰ ریال.

۴۱- وظیفه درباره ورثه مرحوم حسن پورسپید علاوه بر مبلغی که از صندوق بازنشستگی دریافت میدارند از محل اعتبار بودجه وزارت دارائی ماهی ۳۴۹۰۰ ریال.